

Хыныгъу-2023

Юф лъызыгъэкIотэщтхэр агъасэх

Джырэблагъэ Шэуджэн районым тызыщэлэм тызэблэгъагъэхэм ащыщ Зезэрэхъэ Аслъан иунэе мэкъумэщ хызмэтшIапIэ. Мы мафэхэм ащ етIупщыгъэу лэжыгъэр щыIуахыжы. Ащ ипашэ гуцылэгъу тызщыфэхъугъэри коц хъасэу аложырэр ары.

еху Iуахыжыгъ. Аслъан кызырIуагъэмкIэ, нахъыби хагъэкIыщтгъагъэ, ащ ищыкIэгъэ техникэри, гъэстыныпхъэщыфэ материалхэри, механизаторхэри икIоу щыIэх. Юфхэр кызытэзыIэжэгъэхэр ыпэрэ мафэхэм пчэдыжрэ осэпсэу къехырэм ыпкъ кыкIэу жъэу техникэр хъасэм хэхъанэу зэрэмыхуштыгъэр ары.

Коцым изы гектар гурытымкIэ центнер 54 — 55-рэ къеты, ари къэгъэлэгъон дэеп, ау хызмэтшIапIэм ипашэ шIомакI. Гъэрэ 60-м кышчымыкIэу кырахыштыгъ, 70-м нэзэуи хуштыгъ.

Сурэтхэр: А. Iашъыгъ.

(ИкIлэх я 4-рэ нэкIуб. ит).

КомбайнитIоу лэжыгъэр Iузыыхыжхэрэм коцыр зытырахкIэ, уарзэр ащ лъыпытэу аупкIатэ, нэужым тракторхэм ар хажъухъажышты. МашIом лэжыгъэр щыIухъумэгъэным фэшI тракторым хъэсэ гъунэр ежъожы, автомашинэм псы тонн пчъагъэ зэрыт пхъэчаишхор кыхищагъэу щыт.

Аслъан кызырIуагъэмкIэ, пстэумкIи лэжыгъэ гектар 550-рэ иI. Ащ щыщэу 130-м рапс тырипхъэгъагъ. Ар Iуи-хыжыгъах, зы гектарым, гурытымкIэ лъытагъэу, центнер 36-рэ кырихыгъ. Ар мы культурэмкIэ макIэп.

Бжыхъэсэ коцым гектар 290-рэ ригъэубытыгъагъ, 120-м

Блогерхэм аIукIагъ

Республикэм и Лышхъэу КъумпIыл Мурат блог-турэу «Адыгеир — Культурэм ишъолъыр» зыфиIорэм хэлэжъэхэрэм КъокIыпIэм щыпсэурэ лъэпкххэм яискусствэкIэ Къэралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэ иаIукIагъ. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэу Iэщэ Мухъамэдрэ музей ипашэу ШъэуапIэкIо Аминэтрэ зэIукIэм хэлэжъагъэх.

НыбжыкIэхэм ялофхэмкIэ Федеральнэ агентствэм грант IэпыIэгъоу къарытыгъэм ишIуагъэкIэ ыпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ турыр бэдзэогъум и 4-м кышцэгъэжъагъэу бэдзэогъум и 8-м нэс Адыгеим щыкIуагъ. Проектым ипэщагъэр Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу, блогерэу Ацумыжъ Адам. Урысыем ишъолъыр зэфэшхъафхэм: Самарскэ, Белгородскэ, Омскэ, Ивановскэ хэхуэхэм, Къырым, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Донецкэ Народнэ Республикэм, Удмуртием, Москва, Севастополь, Пермскэ краим къарыкIыгъэ блогер 12 турым хэлэжъагъ.

КъумпIыл Мурат проектым хэлэжъэхэрэм зэIукIэм нэлуасэ защыфиштыгъ, республикэр агу рихыгъэмэ IупчIыгъ. Дахэу къазэралэгъокIыгъэхэр, чIыопс дахэ зэралэр блогерхэм кIуаIуагъ. ЗэIукIэм хэлэжъэхэрэм лъэгъупхъэ чIыпIэхэу зыдэщыIагъэхэм, республикэм ибрендхэу нэлуасэ зыфэхъугъэхэм афэгъэхыгъэу Адыгеим и Лышхъэу кыфалотагъ. Гушылэм пае, адыгэ къуаер зэрэрахырэм республикэм ищэ заводхэм ащыщ горэм зыщыщагъэгъозагъ.

КъумпIыл Мурат зэIукIэм хэлэжъэхэрэм адэгущыIагъ. Ахэр анахъэу зыпIэIэсыгъэхэр лъэпкъ нэшанэ зIлэ, адыгэхэм якультурэ, яшэн-хабзэхэр, ящыIакIэ уащызгъэгъозэрэ проектхэр бэу республикэм щагъэцэкIэнхэ зэрэфаер ары. Лышхъэм зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, ащ фэдэ проектхэр республикэм непи илэх, илъэс къэс ахэр нахъыбэ мэхуэх. Ащ зигугъу кышIыгъэхэм ащыщ адыгэ къуаер ифестивалэу республикэм икIушхъэлэ чIыпIэхэм ащыкIорэр ыкIи Адыгэ Республикэм исхэм ямызакъоу, Урысыем инэмыкI шъолъырхэм кырыкIыхэр ащ жугъэу зэрэхэлэжъэхэрэр. 2022-рэ илъэсым фестивалыр мэфи 2 кIуагъэ, нэгбырэ мин 35-м еху ащ хэлэжъагъагъ.

Республикэм культурэмкIэ иучреждениехэм, къэралыгъо ансамблэхэм, коллектив, творческэ объединение цIэрыIохэм ялахышIу ащ зэрэхашыхъэрэр КъумпIыл Мурат кыхищыгъыгъ, культурэ проектхэр нахъыбэу республикэм щызэхашэнхэу зэрэгугъэрэр кыIуагъ.

(ИкIлэх я 3-рэ нэкIуб. ит).

ІэпыІэгъур зэпыурэп

Адыгеим хэбъэгум ишьольырыклэхэм зэдэлэ-
жъэныгъэу адырилэм зырегъэушьомбгъу,
Херсон хэкумклэ Геническэ районым нахь
лъэшэу ыналэ тырегъэты.

Гьогу картэм диштэу Гени-
ческэ районуыр зыпкэ игъэу-
цожыгъэным пae 2023-рэ
ильэсымкIэ республикэ бюджет-
тыр имылыхау сомэ миллион
225-рэ кIыхагъэкIышт. «Единэ
Россием» и Адыгэ шьолпыр
кIутамэ проектхэр зерагъэ-
цэкIэшт шыкIэмкIэ егъэгъуазэх,
Адыгеим и ЛIышьхъэу Къумпыл
Мурат ышьхъэкIэ ахэм гъунэ
альефы.

Мы ильэсым Адыгеим ихэб-
зэ кьулыкьухэр Iэпылэгьу афэ-
хьухээз, социальнэ мэхванэ
зилэ псэолэз заулэ: МФЦ-р,
псауныгьэр зыцагьэпытэрэ
физкультурэ комплексыр, гурыт
еджаплэхуэ N 1-мрэ 2-мрэ апае
спорт джэгуплэхэр Геническэ
цагьэпсынхуэ рахьухэ. Ятло-
нэрэ гурыт еджаплэр ильэсыклэ
еджэгьум ехьулэу агьэцэклэжын
ямурад.

Түдэкли йошлэнхэм шаф-
жагыгэх. МФЦ-м ипроцент 50-р
аггэлсынгах, квадрат метрэ
510-рэ зиинэгъшт нэм кээр-
лыгбо, муниципальнэ фэло-фа-
шлэхэм гягэцкэлэнклэ ишыклэгэ
амалхэр эклэ илэштых. Унэм
кыпыэлүл члэплэм изэтегэ-
псыхыани аублагь.

Псауныгээр зышагьэптыгээр физкультурэ комплекситюу квадрат метрэ 540-рэ зырыз зиингьэштхэм яшлын Адыгем ипсэольэшхэр фежагыгэх. Псаульэхэр заухыхэклэ, Геническэ дэхэм спортым пылынхэу амал ялэшт. Анахьэу гурыт еджалэхэу N 1-мрэ 2-мрэ аклэ-лэеджаклохэмклэ ар лэрыфэгьоу цытышт, сыда плөмэ псауныгээр зышагьэптыгэшт физкультурэ комплексхэр ахэм аэбэлабьэу

агъэлсых. Мы гурыт еджаплэхэм апэблэгъэ спорт джэгуплэхэри агъэхъазырыгъахэх. Спорт оборуодованиэм игъэуцунклэ ищы-клэгъэ амалхэр псэолъэшлэхэм зэрахъагъ.

Геническэ дэт краеведческэ музеем игъэцкэлъжынклэ лофшэнхэм япроцент 42-р аухыгъ. КІэлэцлыкыкы ыгыпылэхэм, фельдшер-мамыкы Ізэаплэхэм, нэмкы социальнэ псэаулэхэм ягъэцкэлъжынклэ Адыгеир тапэки Геническэ районым Ізпылэгъу фэхъушт. Къыхъашт илэсымклэ лофшэнхэм яплан хабзэм ичылплэ куулыкхыур ягъусэхэу захэгъузоух. Геническэ районым зыпкъ игъэуцожьыгъэнымклэ ищыкІэгъэ Ізпылэгъур егъэгъотыгъэным республикэр зэрэфэхъазырыр Адыгеим и Лышхъэ къыхигъэшыгъ.

Шуугу кызгэтэкэжыкы Херсон хэкумклэ Геническэ районым имуниципалитетхэр Адыгеим кыызэрерапхыгьэхэр. Ахэм лэ-пылэгьу ягэгьотыгьэнымклэ, инфраструктурэ, социальнэ псэуэлэхэр зыпкэ игьэуэцожы-гьэнхэмклэ loфтхыабзэхэр 2022-рэ илгьэсым зэрэхьэхэу рагьэ-

жыагыэх. Къумпыл Мурат а районым зыщӕлӕм, лӕпылӕгъу зишкыкӕгъ лӕныкыохӕр агъ-нӕфӕгъагыэх. Гъзрекӕ Адыгеим испециалистхӕм гурыт еджӕ-плӕхӕмр кӕлӕцӕкыкы ыгыплӕ-хӕмр агъӕцӕкӕжыгыгъх, спорт лӕмӕ-псымӕхӕр къашӕфыгыгъх, кӕлӕцӕкыкы джӕгуплӕхӕр агъ-псыгыгъх, транспорт, инженер инфраструктурӕм ипсӕолӕ заулӕ зыпкы рагъӕуцожыгыгъ. Адыгеим иврачхӕр Геническӕ цылагъх, якӕлӕцӕкыкыхӕм республикӕм илагърыхӕм гъмафӕм загъагъпсӕфыгъ.

«Илэпэһэҕэ тыһыфэххүрэ Генническэ районым джыри бэҕытһиштэр: гурит еджапэһэм, кэлэццылкы ыгыһыпэһэм илэпэһэҕэ тафэххун, инфраструктурэр зыпкэ идгээуцожьын, кэлэццылкы джэгуһэхэр дгээпсынхэ фэе. Шлушлэ илэпэһэҕоу яттырэм зедгээушомбгхшт. Президентэу Владимир Путиним кыт-фишлырэ пшэрыльхэр ээклэ дгэээклэштых», — кыылуагы АР-мэ Лышьххэу Кьюмпил Мурат.

**АР-м и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу**

БРЫЦУ Валерэ Мыхьамод ыкъор

Адыгэ Республикэм чӀэнэгъэшхо ышӀыгъ. Советскэ ӀофышӀэу, урысые дзэ къулыкӀушӀэу, генерал-майорэу Брыцу Валерэ МыхӀамод ыкъом ыныбжӀ ылъэс 80-м итӀэу иднауй ыхъожьыгъ.

Брыцу Валерэ Мыха-
мод ыкѡр Адыгэ автоном
хэкумклэ кѡуаджэу Ха-
клэмзые 1943-рэ илъэсым
лонгѡм и 10-м кышчы-
хуыг. 1961-рэ илъэсым
дзэ кѡулыкѡм ашагъ,
1964-рэ илъэсым Улья-
новскэ апшэрэ дзэ-тех-
ническэ училищыр, 1977-
рэ илъэсым тылымклэ
ыкѡ транспортымклэ дзэ
Академием икоманднэ-ты-
ловой факультет кѡуухы-
гъэх.

Илъэс 35-м къыкӀоцӀ В.

М. Брыцур пэцэ лэнэтлэ зэфэшъафхэм алуыг, стратегическэ мэханэ зилэ ракетыдзэхэм ятыл ипашэ игодзагъ, ыужклэ штабым ипэцагъ, стратегическэ мэханэ зилэ ракетыдзэхэм ятыл ипашэ иапэрэ годзагъ.

Бригу Валерію ордену «За службу Родине в Вооруженных Силах СССР» зыфилоу я 3-рэ шьуашэ зилэр, медалэу «За безупречную службу» зыфилоу а 1-рэ, я 2-рэ, я 3-рэ шьуашэхэр зилэхэр ыкй нэмыкхэр кьыфагъэшшошагъэх.

1996-рз ильэсым дзэм кызыхэкыйжым, В.М. Брыцум Адыгэ Республикэм кыдзэхумэжынымклэ ыкли ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ и Комитетзу нэужым Министертвэ ашлэжыгъагъэм итхьаматэ иапэрэ гуадззу лоф ышлагъ.

Мы лэнэтлэшхом лотыгэ тироспубликэ ипредприятиехэми, исоциальнэ лъэныкыи зэпыи ямылэу лэф ашлэнымклэ бэ зэ- лпытыгъэгъэ кыулыкыур шлуагъэ кытэу лэжъэнымклэ Брыцу Валерэ бэ ышлагъэр.

Адыгэ Республикæми, нæмык чыплæхæми В. М. Брыцур зэрэчашлæштыгъэр зилорэ зишлэрэ зетæфæжыштыгъэ, шыпкæныгъæшхорэ лæдæб инрæ зыхæлыгъэ, пшæдæкыжъæу ыхы-
рæр икыоу кызыгырылоштыгъэ цыфæу ары. Иофшлæгъугъæхæми,
Адыгеим исхæми, общественнæ организацие, лъæпкъ-культурæ
объединение зæфæшъхæфхæми ац лъытæныгъæшхо кыфашлæ-
штыгъ.

лоф дэзышлагэхэми, иньбджэгүхэми, зышлэцтыгээ пстэуми
Брыцу Валерэ ренэу шлүклэ агу илһышт.

Зидунай зыхъожыгъэм иунагъорэ илахьылхэмрэ тафэтхьа-
усыхэ.

М. Къ. Къумпыл, В. И. Нарожный, А. А. Кіэраш,
М. Къ. Хьопсэрыкъу, А. В. Наролин, В. М. Резник,
М. Р. Хьасанэкъу, В. П. Свеженец, А. В. Аверин,
С. В. Илющенко, З. А. Хьамырз, А. А. Къуаджэ,
Ю. Ф. Щепин, А. А. Дорофеев, Ю. Н. Калягин,
Н. М. Гьукіэл

Шыфхэр ахэкIодагъэх

Бэдзэогум и 9-м чэшым сыхыатыр 11-хэм адэжэ Урысыем хэгэгү клоц юфхэм-кэ и Министерствэ имежмуниципальнэ отделэу «Кошхэблэм» иполицие кэзбар кыиэкэкэхэагы Шэуджэн районом ит поселкэу Заревэн пхырыкырэ автомобиль гюгом хыгүэ-шлэгээ хылылэ кышыхыгүгэу.

Пәшлорыгъэшъу зэрагъуэнэфыгъэмкӀэ, Ставрополь краим щыпсэурэ хъульфыгъэм автомобилэу «Грантэр» ыгъэлорышлэзэ игъогу кытекиӀ, гъогу шъхьалэм тетэу къачъэщтыгъэ автомобилэу «Ауди» зыфилорэр блимыгъэкӀэу еутӀкӀыгъ.

«Грантэм» исыгээ нэггыритфым щыцуу 3-мэ (хуьльфыгээм, бзыльфыгээм ыкйи ильэси 8 зыныбжь пшьэшъжыем) лэпылэгъу псынклэр къэмысызэ ядунай ахъожыгъ. Мы машинэм исыгээ адрэ кэлэцыкйуитлур лэпылэгъу псынклэмклэ республикэ кэлэцыкйу клиническэ сымэдждэщым нагъэсыгъэх. Джащ фэдэу лэкйы-бым къыщашыгъэ автомобилым иводитель сымэдждэщым ащагъ. Зэкйэми ящыкльгъэ лэпылэгъу псынклэр арагъэгъотыгъ.

Следственно-оперативнэ купым ыкӀм Къэралыгъо автоинспекцием икӀулыкӀушӀэхэм зэхэфын Ӏофтхьабзэхэр рагӀэкӀокӀых, ахэр зэрэкӀохэрэм лӀэплӀэ Шэуджэн районым ипрокуратурэ.

Тыгуасэ, тигъэзет кызыщидэкышт уахътэм,
пчыхэм сыхатыр 5-м ехьулэу мы гьогу

хьугъ-шлагъм ыпкъ кыклæу псау кънагъэхæу
 сымæджæшым члæлхэм япсауныгъæ изытæ
 зышъыдгъæгозагъ. Клæлæцыкълу республикæ кли-
 ническæ сымæджæшым иврач шъхъалæу Гъогъу
 Жаннæ кызырэтæйлагъмæклæ, клæлæцыкълухэм
 япсауныгъæклæ зыпарæ цынагъо шылæп. Тыгъос-
 пчæдыж æхæр реанимацием кырашъыжъхи,
 шъобжхэмклæ отделением ащагъæх, клæлæцы-
 кълухэм ялахылхæр къæкълугъэхæу æклæрысых.
 «Ауди-м» исыгъæ хульфыгъæр нейрехирурги-
 емклæ отделением члæл, изытæ хылъæклаеу
 альтытæ.

Теуцожь районми тыгъуасэ гъогу хъугъ-
шлагъэ кышыхъугъ, ащ зы нэбгырэ хэкло-
дагъ, 7-мэ шьобжхэр хахыгъэх. Ар кыыз-
ыхъугъэр Хьэлъэкъуае дэжь. Илъэс 41-рэ
зыныбжыгъ хуэльфыгъэу Краснодар краим
чыпсэурэм машинэр фэмьыгъэлорышэу, ыпэклэ
кыкыхэрэр кызырэычъэхэрэ гъогум телъадагъ,
лэкыбым кышашыгъэ автомобилыр зезыфэ-
штыгъэ хуэльфыгъэу Джэджэ районым шышэу
ильэс 65-рэ зыныбжыыр зыклэрысым еуагъ.
Краим шыщ хуэльфыгъэм джа чыплэм ыпсэ
чыхэкыгъ, ащ дисыгъэ лэтахъохэу илъэс 11
ыклэ 13 зыныбжхэр, ятлонэрэ машинэм исы-
гъэ бзыльфыгъэу илъэс 20 зыныбжыыр Мые-
кьопэ сымэджэщым ащагъэх. Мыхэм анэмьклэу
джыри нэбгырипллэу машинэхэм арысыгъэхэм
даохэр ялэхэу зарагъэуплэкълунэу кыкълэпълу-
гъэх. Зэхэфынхэр маклох.

Адэгэ Республикэм заом, лoшлэным, Улэшыгэ Клуагэхэм
ыкi хэбзэухумэкiо кyuлыкxухэм яветеранхэм (пенсiонерхэм)
я Совет, ветеранхэм лэпылэгy афэхурэ республикэ фондэу
«Теклоныг» зыфiлоу Советскэ Союзым и Лlыхужэу Хь. Б.
Андырхуаеом ыцэ зыхырэм, Адэгэ Республикэм инахыжъ-
хэм я Совет лэшэу гухэкл ашыхугъ генерал-майорэу, дзэ
кyулыкxум иветеранэу Брыцу Валерэ Мыхьамод ыкxом иду-
най зэрихожьыгэр ыкi цымылэжьым иунагорэ илахьлхэмрэ
афэхьаусыхэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхьэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ лъэшэу гухэкI ащыхъоу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Сэмэгу Нурбый Амэрбый ыкъом фэтхьаусыхэх ишхъыгъусэ идунай зерихъожьыгъэм фэшI.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и депутатхэр лъэшэу гухэкI ащыхъоу Адыгэ Республикэм хэдын-хэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу, яцэнэрэ, яплэнэрэ, ятфэнэрэ зегъэкIэгъухэмкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и депутатыгъэу Сэмэгъу Нурбый Амэрбый ыкIом фэтхьаусыхэх ишхьэгъусэ идунай зэрихъожьыгъэм фэшI.

Блогерхэм аIуKлагъ

А. Лаутеншлегер

(ИкIэух).

Адыгеим и Пшыжьхэ зэлуклэм хэлажьэхэрэм республикэм зеклонимкӀэ амалэу илхэм афгъэхьыгъэу къафилотагъ. Проект шхьалар — зыгӀэпсэфылпӀэхов «ЛэгъонакӀэ» республикэм зэрэщагъэцӀклӀэштӀым илофыгъуи лъылӀэсыгъ. КъумпӀыл Мурат зэрэхигъэунэфыкӀыгъэмкӀэ, псэолӀэшӀыным иапэрэ чэзыу 2025-рӀэ илӀхэсым аухышт. Джаш ехьулэу лъэрычӀэкӀэ къызыщачӀыхьашт апэрэ гъогухэр МыекӀопӀэ районым шыгӀэпсыгъэ хуыштӀы. Май проектӀы зэрагъэцӀклӀэрэм ишӀуагъэкӀэ автомобиль гъогухэр республикэм шагъэпсых, шагъэкӀэжъых, энергиём икӀэкӀуапӀэхэм ахэхьо. Адыгеим зеклонимкӀэ ипсэуалӀэхэм транспорткӀэ уанэсын пӀэкӀыштӀ-умылӀэкӀыштӀым епхыгъэ лофыгъори зэлуклэм къышӀалӀтыгъагъ. ЗыгӀэпсэфылпӀэм ишӀын зауыхкӀэ аэропорт республикэм зэрэщагъэпсын эримурадри республикэм и Пшыжьхэ къылагъ.

Просветительскэ проектхэу Адыгеим шагъэцакIэхэрэм къа-
тегушылээз, Къумпыл Мурат
республикэ естественнэ-хысап
еджакIэм, гучуэ «Полярис-
Адыгея» зыфирорэм, кIэлэцIыкIу
кванториумхэм ялофшэн дэгъоу
зэрэзыхащэрэр кыхыхигъэщыг.
Адыгеим и Плъышьхэ блогерхэм
къафилотагъ Кавказ хысап
олимпиадэм, республикэм икIэ-

лэеджэк1о, иныбжык1э сэнауш-
хэм 1эпы1эгъу зэрарагъэгъоты-
рэм афэгъэхыгъэу.

Ныбжыкклэ политикэм кыте-
гушылээз, к1элэлц1ык1ухэмрэ
ныбжыкклэхэмрэ 1эпылэг1у ягъ-
гъотыгъэным мэхъанэшхо зэри-
лэр Адыгеим 1 П1ышхъэ кыт-
уагъ. Адыгэ Республикэм ныб-
жыкклэхэм ялофхэмк1э 1 Комитет
2022-рэ илъэсым ик1лэрык1эу
зэрэзэхашэжыгыэр ащ хигъэ-
унэфык1ыгъ. Ныбжыкклэ объеди-
ниенихэм лoф аш1элэнымк1э,
гъэсэнылгэм зык1гъэлэт1ыгъэным-
к1э, зыгъэпсэфыгъо уахътэм
изэхэшэнк1э джырэ шапхъэхэм
адиштэрэ амалхэр Адыгеим
цызэрахъэх. Гушылэм пае, суб-
сидиэхэмк1э зэнэкъокъоу «Шо-
льерым ныбжыкклэхэм апае
ыш1лэрэр» зыфилоу 2023-рэ
илъэсым ныбжыкклэхэм ялофк1э
Федеральнэ агентствэм зехищэ-
гъагъэм ик1луххэм атетуу ныб-
жыкклэ политикэм ипхырыщын
пае тирусубликэ сомэ миллион
75,6-рэ кылул1эшт.

«Пандемием ильэхъан ныбжык1эхэр волонтер юфthабызэхэм чанэу ахэлэжыаг1эх. Ахэм гьомылапхъэхэр ауг1оиштыг1, фэнык1охэм ахэр а1э1агабыхъэстыг1, «шольпыр плыжыхэм» ачы1эгъэ врачхэм 1эпы1эгъу афэхъуштыг1эх, колл-гупчэхэм юф ашашлаг1. Чаныг1э кыизэрэ-зыагафэрэм, республикэм шызырахъэрэ юфthабызэхэу

мэхьанэшхо зиlэхэм ренэу зэ-
рахэлажьэхэрэм афэшl тиныб-
жьыкlэхэм лъэшэу тафэраз»,
— кыуагь Къумпыл Мурат.

Зэлүклэм иклэух республикэм
ипацэ ныхьыккэ сэнаушхэм
язэхыхэу «Фыцт» зыфилорэм
блогерхэр кыригэзблэгьагэх.
Адыгеим и Лышъхьи, Адыгэ
Республикэм иминистрэхэм я
Кабинет хэтхэри зыхэлэжэхэрэ
лофтхьабзэр мэфицэ зэхачэ.
Къушъхэу Фыцт ылтапсэ шы-
клорэ фестивалым Урысыем
ишьолтыр зэфэшъафхэм ка-
рыккырэ нэгбэри 100 пчъагэхэр
кышхызырэвгъои.

Дахэу агъэкIотэжыгъэх

Блог-турым кӱзүх дахэ фэхыгъ Къокыплэм шыпсэурэ лъапкхэм яискусствэкӱ Къэралыгъо музеем и Темеыр-Кавказ къутамэ шыкӱгъэ Черкес балыр.

Адыгем ишэн-хабзэхэр, икультурэ ылагэ, ичлыонс идэ-хагэ, ицыфхэм яшыгы-пастэ, яхэклэ пэгьоклыкэ блогермэ аушэтыг. Мэфитгом зекло купым ипрогграммэ ыгьэцэклагэ. Музеим ихэкэлэ илитературэ-н-музыкальнэ пчыхэкэ рагьажы, пкыкы дахэ зыльэгурэм фэдэхуэ, кьушхьэ ылагэу Лэгьо-Накьэ, Азискэ гьочлэгэм, кьушхьэ цаклэу Утугом изы-плыхьанпэ кьаклухьагэ, шыхэм

атесху зекло клохи, Гюзэрыплъэ
еклолэжыггэх, Шхъэгуашэ
рафтхэмклэ кхыггэх, Дахьо
ипсэуплэ зыщагъэпсэфыг. Ады-
гем инароднэ сурэтшыш-новеллер
цэрылойо Еутых Асе и Диймъэ
ордэунэ клэраклэ арагъэлъэгугъ.
Модельер-дизайнерэу Сусанна
Макевром лъэпкэ модэмклэ
илэшаггэхэм блогермэ нэлүасэ
зафашыг. Сусаннэ иадгэ
цыгыин къэгъэлъэгонэу «Чер-
кешенка» зыфилорэм хьаклэу
къэклоллаггэмэ гухэхьошхо ха-
гъотагъ. Ижырэ лъэпккым
икультурэ ифэмэ-лъыммэрэ
джырэ дунаим кыхьэхьаггэхэмрэ
зэхэгъакулхьаггэу Сусаннэ илоф-
шаггэхэм алхырыщыг. Сурэт
къэгъэлъэгугаплэм щыклоггэ
зэлүклэм «Мыст» зыфилорэ жьыу
купым икъэгъэлъэгон щеплът-
ггэх.

Бээр — лъапкым ыпс. Къашор — лъапкым ишэн-хабз. Адыгэ искусствэр зэрэбаир къэшъокло купхэу «Мыекьуапэ инэфылхэр», «Синдика» зыфилохэрэм къычагъэлъагуагъ Черкес балэу Къоклэпэм имузей цырагъэклокыгъэм. «Исламы-ем» илъапкь ордэ жынычи зыккыригъэлэтыгъ. Этно-модэмклэ дизайнерхэу Акъуш Фатимэрэ Пэрэныкы Рузанэрэ яшъош дахэмэ якъэгъэлъэгъони шыкьуагъ. Адыгэхэмклэ лъапкь шыуашэр цыгын къодыеу цытэп. Ар бзылфыгъэм идэхэгъэ, Iэдбэу хэлъым, ышъхъэ зэрилфэтэжырэм яшъуаш, хъулфыгъэм илыгъэ пытэныгъэ тефэу, ухъумаклоу зэрэщытым ягъундж. Адыгэ шыуашэм идэхэгъэ хъаклэхэр ыумэхыгъэхэм фэдэу къэгъэлъэгъонхэм яплъыгъэх.

Родион Балков, Пермь
кыкыгы:

— Бэмэ Адыгеир Кавказ шольпырым иджэнэт чыпłу альытэ. Ар синэрыльэгу хуугэ, икыушхэ лyaги тыдэклягэ, ипсыхэ ичэрыгыи рафтхэмклэ тыуплэклугэ, кьалэм идэхэгьэрэ икьэбзагьэрэ сигьэгушлугэ. Анахьэу адыгэмэ якультурэ зэрэбай дэдэр, яыгыу-пłастэ зэрэблшлур чыфхэр кьысэратпэ-гьоклыгэхэм кьаушыхатыг. Слэьгунэу сызщыгугьыгьэм шлөклэ гухахьэ хэзгьотагь мы зеклэ турым. «Гэпсэфлпэ тыдэ уклөштэ?» алы кьысэупчлхэмэ, Адыгеим шкэ хэмьлэу сызэрэклөштмкч джэуап ястын.

Анна Фиксайкина, Москва
кыкыгы:

— Сэ турыбэмэ сахэтэу хэ-
гъэгур къэсклұхьагъ. Гохъэу
уызлэпызыщэрэ чыюпсыр клэ-
ракI, цыфхэм яхъэкIэ пэгъокIы-
кIэ ылагъ — джары Адыгеир
клэкIэу кыызэрэплочтыр. Лэгъо-
Накъэ, Хъаджыкъо къушъхъэтым
итIокIэ эжъу, псыхъоу Шъхъэ-
гуащэ и Гранит къушъхъэ дысхэм
ятIуакIэ, къушъхъэтым ипсыкъе-
фэххэу МышхъэкIэ, РыфабгIо,
Азисхъэ гъочлэгъыр, Кавказ
заповедникыр, Фыщт сыгу хэл-
кIагъэхэу сэкIожьы. УицIыныгъэ
зэ нэмыIэмI Адыгеим ичыгу
дахэ зэбгъэлъэгъун фае. Адыгэ-
мэ зэралоу, «Нэм ыльэгъурэр
шъхьэм ыуас».

**Залим Маргушевэу Дагъы-
стан щыщым иблог къыщело:**

— Чыюлсым исаугэт Адгигеим инэпээлл тхыльэу цыт. Илгэс шытф зыныбгы исп унэу Гьозэрыллэ цытлэгьгүгэхэр нэпэрэ мафэм кэсэу кызыра-ухьумагэхэр лъэшэу гзэшлэгьгауэ. Лэгбо-Накэз икхушхэ лъагэ тьыздэклуаеи, «Юнжы ветер» зыфилорэ орэдэу Дзэбьэ Мыхамэт кьылорэр зыклиусыгээр кьыдгурьулагэ. Тыгшпьыгэу а жьы лэшур кьызепецэ, кьылблэм ижы илшлүгэ зээтшлагэ.

Къокыпизм щыпсэурэ
лэпкыхэм яискусствэкIэ Къэ-
ралыгъо музейм и Темыр-Кав-
каз къутамэ ипашцэ, УФ-м,
Адыгеим, Ингушетием куль-
турэмкIэ язаслуженнэ Iофы-
шIэу ШъэуапцIэкъо Аминэт
къызэриуагъэмкIэ, пчыхъэзэ-
хахъэу зэхашагъэр адыгэхэр
тапэкIэ зэрэзэIукIэштэгъэхэм
фэд — хуэгъэ-шIагъэхэм арыгъу-
чыIэштэгъэх, нахьыжхэр
щысхэу унэшъо пытэхэр ашIы-
штыгъэх, нахьыкIэхэр ашъха-
щытхэу Iофтхьабзэхэр агъэцакIэ-
штыгъэх. Къэшъо дахэхэр,
джэгуIэхэр рагъэкIокIыштыгъ.
Адыгэ шъуашэу анэх дахэу ялэр
ащыгъэу къекIуалIэштэгъэх.
«Непэ пшъэрылпъэу дгъэуцугъэр
дгъэцэклагъэ — хэбзэ дахэу тэ
тилэр джач фэдI.» — зэфэхьы-
сыжъ къышIыгъ Аминэт.

— Сиппэзырьл кыздэхуыгъ.
Проектыр ащ шыкӕсэштӕп,
ищӕныгъӕ лӕккӕтӕшт. Гухӕлы-
бӕу тӕлӕ дгӕзӕкӕшт. Адгъегим
ымакӕӕ чыжӕу дгӕлушт! —
кылуагъ проектм ипашӕу
Адгъимжӕ Адам.

Пчыхьэр удж хьурэе дахэклэ
аухыгь.

**АР-м и Лышьхъэ
ипресс-къулыкъу,
лъЭПШЪЫКЪО Фатим.**

Адыгеири хэлажъэ

Бэдзэогъум и 7-м кышыублагъуу и 16-м нэс кьалэу Москва щэкӀо ятӀонэрэ фести-валэу «Вкусы России» зыфилорэр.

Урысыем мэкъу-мэщымклэ и Министерствэ ар зехищагъ. Гу-хэлъ шъхьафэу фестивалым илэр шолъырхэр нахь цлэрыо зы-шыхэрэ, цыф жыггэхэм агу рихыгыгъ шхыныгъохэр зэлыа-гъэшлэгъанхэр ары.

Мы юфтхыабээр хэгъэгум
икъэлэ шхыаэ и Манежнэ гупчэ
цэкълэ. Ты Урысые икьогупэ зэ-
фэшъафхэм кварашыгъэ анахь
шхыныгъо лэшлукхэр ермэлыккым
кырахыллагъэх.

Хабзэ зэрэхъугъэу мы фести-
валым хэлажьэх Адыгеим илы-
кдохэри. Республикэр нахь зэ-

лъязыгээш/эгээ шхыныгохэр
ац кырахылаггэх. Фестива-
лым ихьякэхэм фермер зэфэ-
шхьяфхэм якьюаехэр, мыщ хэ-
хэ адыгэ кьюаер, шьюор, адыгэ
бжыныфщыгур, хэубэ зэфэ-
шхьяфхэр ыкли лым хэшлыкы-
гээ шхыныгохэр ауппэкълунхэ
альэкълшт.

Фестивалым икультурнэ программэ кыгыгэкэрэклэшт Шэуджэн районым иорэдыло ансамблеу «Джэныкьом». Ащ фэгъэхыгызу кытыгы Адыгэ Республикэм мэкуэ-мэщымккэ и Министерствэу.

Юф лызыгыэклотэштхэр агьасэх

(Икляух).

— Гьэрекю тинасып кыыхи бжыхьэ-сэ лэжыгыгэр игьом хэтлхьан тлэкыгь, — **ылуагь ащ.** — Мыгьэ гьатхэр зэрэчыла-гьэм, бэрэ кыизэрешхыгьэм яягьэ кытэкыгь, коцым маклау кытеты. Арэу цытми, ыуасэ дэкуаеу, уахьтэми, мыль-коу хэтлхьагьэми, кьинэу пытлэгьау-гьэми адиштэу кыклякляжыгьэм, ащи тезэгьышт.

Аслъан тызэрэщигьэгозагьэмкля, непэ коц килограммым сомипш нылэп ыуасэр. Чылапхьэм, гьэстыныпхьэ-щыфэ мате-риалхэм, лэжыгьэм узэрешлэшттым, техникэм илыгьын, нэмыкыбэм ауасэ зынэсыгьэр кыдэплэштэмэ, ар зэрэмэ-кля дэдэр нафэ кьэхьу. Чыгулэжхэр мышкля зыщыгугьхэрэр кьэралыгьор ары.

Аслъан тыдэгущылафэ комбайнитлоу хьасэм хэтхэм язырэр кыизэблагьэм кыгьэуцуи шьэожьыи зихэхьогьоу те-сым нэлуасэ тыфишлыгь. Ар Тимур Кнышов, ыныбжэ илээс 12-м ежыагь нылэп, ау зыгьэпсэфыгьо уахьтэм ура-мым тетыным нахьэу ятэ делэныр нахь тэрэзэу ылытагь.

Нэужым кыизэрэчлэкыгьэмкля, ятло-нэрэ комбайнэу кьэблэгьагьэм ежэ Зезэрэхьэ Аслъан ипхьорэльф тес. Алихьан илээс 17 ыныбжэ, Мыекьуапэ щэпсэу, щеджэ, ау ицыклягьом кышчы-ублагьэу ятэжэ зыгьэпсэфыгьо уахьтэр дигьаглозэ, ар зыпыль юфыр ыгу ри-хьыгь, игьогу техьанэу рихьухьагь. Мыгьэ ар Мыекьопэ кьэралыгьо техно-логическэ университетым иполитехни-ческэ колледж иеджэн щылыгыэклотэнэу члэхьагь, мэкьумэщ хьызмэтым епхыгьэ сэнэхьат щызэригьэгьотышт.

— **Кьыткляхьухьэхэрэм мэкьумэщ юфыр шу ятымыгьэлыгьэмэ, неущ хьалыгьу зыхашыкыштыр кьэзыгыэклын тилэжыштэп. Арышъ, ныбжыкляхэм тилофшлэн зышлогьэшлэгьонын кьыза-хьыклягь урымыгушхон пльэкырэлэ, — ылуагь Аслъан.**

Джы ахэм ахыжырэм нэмыкляу хэушъхьафыкыгьэу нэмык хьасэхэри илэх. Ахэр лэжыгьэ чылапхьэ ышлыштыр кыизэригьэхэрэр ары. «Кубань-зерно» зыфилорэ хьызмэтшлэлэу Краснодар дэтым зэпхыныгьэ дырилэу, илээсыбэ

хьугьэу Аслъан юф дешлэ. Ащ кышча-гьэкыгьэ бжыхьэсэ коц лэпкьэхэу «Алексеич», «Степ» зыфилорэхэр ары аужырэ илээсышым хильхьэрэр. Чыла-пхьэ зыхихьыштыр ащ кышчещэфышъ, мы хьасэхэм атырепхьэ. Ахэм кьаты-гьэр ары кыкляклякьорэ гьэм хильхьэ-рэр. Кьызырилуагьэмкля, ащ фэдэу ыу-пльэклянуэу кыгьэкыгьэм кырихыгьэр чылапхьэ ышынэу фэхьу.

Мыщ пыпыдзагьэу чылэпхьакляр кыизэригьэхэрэр лэкыбым кырамы-щыжэ зыхьукля хэкыплэу илэштымрэ такляупчлагь.

— **Гуцылэм пае, рапсэу кьэклорэ бжыхьэм хэслъхьаштыр кьэсщэфыгьах, ау ар ерагьэу лэкыбым кысщыгь. Кьэ-клорэ илээсым юфхэр нахь дэи зэрэхьу-штхэр нафэ, — кылуагь Аслъан.** — Тызцыгугьырэ кьэралыгьом ипачэхэм лэжыгьэ чылэпхьэ лэпкьэхэм якыых-хын, якьэгьэкыгьын зырагьэушъомбгьуным ыуж зэрихьагьэхэр ары. Урысыем ама-лышхохэр илэх, мылькукля аделэхэмэ, тишлэныгьэлэжхэм чылапхьэ тызэрэ-щамыгьэкляштым сицыхьэ тель. Мары

мы коцэу тызхэтыр гьунэгьу краим кышчагьэкыгьэхэм кьатекыгь, игьом уешлушлэшумэ, лэжыгьэ бэгьуагьэ кьеты. Джащ фэдэу нэмыкля культурэхэ-ри кыизэрагьэкышшущтым уехьырэхьы-шэжынуэу цытэл.

Аслъан гьэтхэсэ лэжыгьэу хильхьа-гьэр тыгьэгьаз. Ар игьом чыгум ригьэ-клягь, ешлушлагь. Непэ ар кьэагьэу хьугьэ, льягэ, изытет егьэразэ.

«Пионер» зыфилорэ чылэпхьэ лэп-кьэу лэкыбым кырашчырэр ары ыпхьы-гьэр. Ар нахьыпекля кышчэфыгьагьэу, лэпчлэгьанэу илагьэти ыгьэфедагь, ау кьэклорэ илээсым мыщ кышчагьэклярэ лэпкьэхэм яушэтын ыуж ихьан гухэлэ ил.

Хьасэхэм тэ такыыхэмыкыжыгьэ щэ-джагьо хьугьэ, щэджэгьуашхэри лэжы-гьэр лузыхыжхэрэм кьафашагь. Хьыиз-мэтшлэлэм ипачэ кьызырилуагьэмкля, мыщ фэдэу хыныгьо зыхьукля, непэ тло ашхыштыр кьарагьэолэным ыналэ тет, лэжыгьэм илухыжыын хэлажэхэрэм лэ-жыаплэри хьалэлэу ареты.

ХьУТ Нэфсэт.

Зэфэхьысыжхэр, Юфыгыохэр, хэклыплэхэр

Бэдзэогум и 8-м Дунэе Адыгэ Хасэм и Гьэцэклэкло куп изэхэсыгьо Мыекьуапэ щыкляуагь. Адыгеим, Кьэбэртэе-Бэлькьарым, Кьэрэщэе-Щэрджэсым, хы Шуцлэ лушъом щыпсэурэ шапсыгьэхэр, Ставрополь краим, Израиль, Сирием кьарыкыгьэ лыкло купхэр ащ хэлэжыагьэх.

Зичэзыу зэхэсыгьор анахьэу зыфэгьэхыгьагьэр Дунэе Адыгэ Хасэм мы илээсым имэзихэу пыкыгьэм юфэу ышлагьэм изэ-фэхьысыжэ, адыгабзэм изэгьэ-шлэнкля джырэ лээхьаным ди-штэрэ шыкля амалхэр кьэгогы-гьэнхэр, ДАХ-м и Устав зэхьо-кыныгьэхэр фэшлыгьэнхэр ыкли юныгьом и 19 — 20-м Дунэе Адыгэ Хасэм и Конгрессэу Нал-щык щыклоштым изэхэщэн.

2023-рэ илээсым имэзих ДАХ-м зэшлуиыгьэ юфшлэнхэм кьатэгущылагь ащ итхьаматэу Сэхьурэко Хьаути. Ащ ипэублэ псалъэ зэрэщыгьэунэфыкы-гьэмкля, непэ зэрэдунаеу зыгьэ-гумэкырэ юфыгыохэу Украинэм щыклохэрэм апкь кыкыкля кьэ-ралыгьом илэ рэхьатныгьэр зэщыкьагьэ мыхьуным, цыфхэм язэкьотныгьэ, мамырныгьэр гьэпытэгьэнхэм афэшл дунэе зэдэлэжыныгьэм зегьэушъом-бгьугьэн фае. Лэпкьэ зегьурыло-ныгьэр ыкли мамырныгьэр кыи-зэтегьэнэгьэнхэмкля обществен-нэ организациехэм мэхьанэшхо зэралэр Хь. Сэхьурэко кыи-гьэщыгь. Хэушъхьафыкыгьэ дзэ операцием хэлажэхэрэм лэ-ныкьо пстэуми кьарыкляу шлушлэ лэпылэгьур зэпымыоу афарагьа-

цэ, ДАХ-м илахьышлуи зэрэфэ-лэклэу ащ хельхьэ.

— **Кьыхэзгьэщымэ сшюигьу, Президент грантхэм я Фонд зэхищэгьэ зэнэкьокьом мыгыи яплэнэрэу ДАХ-м теклоныгьэр кышчыдыхыгь. Мы уахьтэм 2023 — 2024-рэ илээсхэм ателытэгьэ проектэу лэпкьэ зыкыныгьэм ыкли патриотизм афэгьэхьы-гьэр пхырытэгьы. Мыщ кьыды-хэлпытагьэх общественнэ куль-турнэ форумь, тилэпкьэгьухэу лэкыб кьэралыгьохэм ащыпсэ-**

ухэрэм адыгабзэр ыкли урысыб-зэр пэлузгыгьэ шыклэм тетэу ягьэшлэгьэныр, адыгабзэм икыи-зэтегьэнэгьэн. Проектым кляух фэхьушт тхыль кьыдэгьэкыгьэ-ныр, — кылуагь Хь. Сэхьурэ-кьом.

Джащ фэдэу ДАХ-м игьэкло-тыгьэ зэхэсыгьохэу Налщык, хы Шуцлэ лушъом ащызэхышчагьэхэм игьэклотыгьэу кьатэгущылагь. Аналэ зытырадзагьэхэм ащыш тилэпкьэгьухэу Тыркуем щыпсэ-ухэрэм чыгусысыным тхьамы-клягьоу кьафыхыгьэр. Ахэм лэ-пылэгьу ягьэгьотыгьэнымкля Дунэе Адыгэ Хасэм хэушъхьа-фыкыгьэсэ кьызылэуи, зэкля епхыгьэ общественнэ организа-циехэм ахьшэу кьаугоиыгьэр ащ ихьагь. ДАХ-м ипкылохэр чыгу-сысыныр зышчыгьэу чыплэхэм ащылагьэх, афэтхьаусыхагьэх, ягухэкля адагошчыгь.

Дунэе Адыгэ Хасэм изэхэсы-гьо анахь юфыгыо шьхьалэу кьышчэлыгьэхэм ащыш адыгаб-зэм изэгьэшлэн. Кьыткляхьухьэрэ ныбжыкляхэм адыгабзэр зэра-мышлэрэр гумэкыгьо дэдэу щыт ыкли ашкля хэкыплэу альэгьу-хэрэм ащышэу альытагь джырэ лээхьаным диштэу джэгукля

шъуашэм илээу телефонхэм арыбгьэхьан пльэкышт едзыгьо кьэугупшысыгьэныр. Ащ игьэкло-тыгьэу кьытегушчылагьэх ДАХ-м игьэцэклэкло куп хэтхэу Шэуджэн Аминэтрэ Табыш Муратрэ.

Гуцылэр лыгыэклотэу республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» ипачэу Лымы-щэко Рэмэзан.

— **Ыпэклэ тилэгьэ зэхэсыгьом зэшлотхын фэе пшэрылэу зышчыфэдгьэуцугьагьэхэм юф адэтшлагь. Анахьэу адыгабзэм изэгьэшлэн, адыгэ хабзэр тиныб-жыкляхэм ахэтлхьаным фэлорышлэрэ юфтхьабзэхэр зетхьа-гьэх. Кляцэцкыкля ыгыплэхэм кьащегьэжыагьэу гурыт ыкли апшэрэ еджаплэхэм адыгабзэр ачлэлхьэгьэным епхыгьэу зэулыклягьэу зэхэтцагь, районхэр кьэаткляхьагьэх. Бзэ зэгьэшлэн гупчэхэм, институтым, гьэсэны-гьэмрэ шлэныгьэмрэкля Мини-стерствэм, гьэлорышлэлэхэм ялыкляхэр, клялэегьаджэхэр тыгугойи, адыгабзэр зэрагьэ-шлэнэу зыкыфэмьехэм, ар члэтынэнэу зыкляхьурэм шьхэ-ихыгьэу татэгущылагь. Телефо-ным, интернетым яягьэ кьызы-рэклорэр зэклями тэшлэ, ащ даклоу адыгабзэм урылажэме мылькы кьэбгьэхьэнэу шыгьэн зэрэфаем тыналэ тетыдзагь. Джащ фэдэу бзитлукля лажьэ-хэрэм ахьшэ тедзэхэр афашы-хэмэ тэрэзэу Хасэм хэтхэр епльых. Юфыгыоу кьэуцухэрэр ыкли хэкыплэу тлэгьухэрэр Адыгеим и Лышхьэ ыкли Пар-ламентым ятхьылагьэх, — кьы-**

луагь Лымыщэко Рэмэзан.

Дунэе Адыгэ Хасэм изэхэсы-гьо юфыгыо шьхьалэу зышчы-пльагьэхэм ащыш Уставым зэ-хьокыныгьэхэр фэшлыгьэнхэр. Ар кьызэхэлыгьэр общественнэ организациехэм афэгьэхьыгьэ хэбзэгьэуцугьэу тикьэралыгьо илэм зэхьокыныгьэхэр зэрэ-фашыгьэхэр ары. Джы ащ диштэу тилэпкьэгьухэу лэкыб кьэралыгьохэм ащыпсэухэрэр ДАХ-м кьыхэхьанхэ альэкынуэ Уставыр дгьэпсыжыгьэ ыкли юстициемкля Министерствэм щыхэллэпхэнэу ар рахьылагь.

Джащ фэдэу лэныкьо зэфэ-шьхьафхэм афэгьэзэгьэ коми-тетхэм япачэхэм мээих зэфэхьы-сыжхэр зэхэсыгьом кышчашы-гьэх. ДАХ-м изимычэзыу Кон-грессэу бжыхьэм щылэшттым изэхэщэн епхыгьэ юфыгыохэм атэгущылагьэх. Ар адыгэм и Мафэ фэгьэхьыгьэшт. Ащ изыфэ-гьэхьазырын фэгьэзэгьэ зэхэ-щэкло комитетыр мы уахьтэм анахьэу зыуж итыштхэм аналэ тырарагьэдзагь.

Нэмыкля юфыгыоу зэхэсыгьом кьышчэлыгьэхэмкля унэшъо гьэ-нэфагьэхэр аштагьэх. Дунэе Адыгэ Хасэм илофшлэн зэригьэ-цэклагьэм уигьэрэзэнэу гьэ-цэклэкло купым ылытагь. Шлэжы ыкли мэфэклэ мафэхэм яхэгьэунэ-фыкыгьын джыри тапэклэ льягьэ-клятэнэу рахьухьагь. Адыгабзэм изэгьэшлэнкля, кьызытегьэнэнкля агьэнэфэгьэ пшэрылэхьэми юф адашлэшт.

ИШЬЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр: Егор Сергеев.

Ушэтынхэр балли 100-кIэ зытыгъэхэр

2023-рэ ильэсым атыгъэ зыкI къралыгъо ушэтынхэм язэфэхьысыжхэр мы мафэхэм кърэнэфагъэх. АдыгеимкIэ нэгьрэ 12-мэ предмет зэфэшхьафхэмкIэ балли 100 къахыгъ.

«Шэныгъэм ылъэныкъокIэ тиныбжыкIэхэм гъэхъагъэу ашIыхэрэр, дэгъоу зэреджэхэрэр ыкIи кIэлэгъаджэхэм ялофшIэн зэрифэшъуашэу зэрагъэацкIэрэр зыкI къралыгъо ушэтынхэм къагъэлагъо. Сыгу кыздеIэу балли 100 кызыхыгъэхэм сафэгъушIо, ыпэкIэ гъэхъэгъэшIухэр ашIыхэзэ ящIэныгъэ гъогу рыкIонхэу, хэти зыфэе ашIхэрэ еджапIэм чIэхъанэу афэсIо», — АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат ныбжыкIэхэм зафигъэзагъ.

ЗыкI къралыгъо ушэтынхэм предмет зэфэшхьафхэмкIэ балли 100 кызыхыгъэхэм кIэ-кIэу нэлуасэ шъуафэтшын.

Алина Дрожикина Мыекьопэ гимназиу N 5-м щеджагъ, химиимкIэ балли 100 кыхыгъ. 2021 — 2022-рэ ильэсхэм сэнаущыгъэ ин зыхэлъ ныбжыкIэхэм Iэпылэгъу афэхъугъэнымкIэ шлухъафтыным илауреат хъугъэ. Ильэс 11-м зэригъэшIэгъэ предметхэмкIэ гъэхъагъэхэр ышIыгъэх. ИщIэныгъэ гъогу медицинэм рипхынэу рехъухъэ.

Тыгушъ Аделинэ лицееу N 34-р кыуухыгъ. Еджэныр зикIэсэ пшъэшъэжыем кын къышшымыхъоу литературэмкIэ балли 100 кырихыгъ. 2023-рэ ильэсым Урысые зэнэкъоу «Большая перемена» зыфилорэм текIоныгъэ къышшыхыгъ. НэмыкI лъэныкъохэмкIэ гъэхъэгъэшIухэр илэх. УрысыбзэмкIэ балл 97-рэ кыхыгъ. Санкт-Петербург къралыгъо художественнэ-промышленнэ академием чIэхъан гухэлъ ил.

Мэрэтыкьо Данэ Адыгэ республикэ гимназиу щеджагъ, химиимкIэ балли 100 кыхыгъ. Апэрэ классым къыщегъэжъагъэу «Тфы» закIэкIэ еджэ. Еджэным имызакоу, еджапIэм щызэхашэрэ Iофтхъабзэхэм ахэлэжэныр икIэсагъ. Данэ ищIэныгъэ гъогу медицинэм рипхышт, кардиохирург хъунэу фай.

Мэри Парсегова Мыекьопэ гурыт еджапIэу N 15-р кыуухыгъ. ЛитературэмкIэ анахъ балл иныр къылэжыгъ, урысыбзэмкIэ балл 93-рэ кыхыгъ. ИцIыкIугъом къыщегъэжъагъэу еджэныр икIас, «Тфы» закIэкIэ еджагъ. Телевизионнэ къэтынэу «Умницы и умники» хэлэжъагъ, зэрифэшъуашэу зыкышшигъэ-лъэгъуагъ. Москва экономикэмкIэ иапшъэрэ еджапIэ чIахъэ шIоигъу, дизайнер сэнэхъат зэригъэгъотынэу фай.

Эда Акташ Тэхъутэмыкьое районимкIэ АдыгеякIэм дэт гурыт еджапIэу N 27-р кыуухыгъ. ЛитературэмкIэ балли 100 кыхыгъ. Журналист сэнэхъат-зыр зэригъэгъотыным аужырэ

ильэсхэм ишъыпкъэу зыфигъэхъазырыгъ.

Людмила Грибенников Мыекьопэ районим ит поселкэу Тульскэм дэт гъэсэныгъэ гупчэу N 4-м щеджагъ. ЛитературэмкIэ ащ балли 100 кыдихыгъ. Шъолъыр ыкIи урысые творческэ зэнэкъокъухэм пчъагъэрэ зэрифэшъуашэу закышшигъэ-лъэгъуагъ. «Поэтика авангарда» зыфилорэ урысые зэнэкъокъум текIоныгъэ бэмышIэу къышшыхыгъ.

Самера Оджха Мыекьопэ

гимназиу N 22-р кыуухыгъ. УрысыбзэмкIэ балли 100 кыхыгъ, «Тфы» закIэкIэ еджагъ. Предмет зэфэшхьафхэмкIэ кIэлэеджаклохэм апае зэхашэрэ олимпиадэхэм ильэс зэкIэлъыкIохэм текIоныгъэр пчъагъэрэ къащыдихыгъ.

Дарья Ермаков Красногвардейскэ районим ит гимназиу N 1-м щеджагъ. УрысыбзэмкIэ балли 100 кыхыгъ. «Тфы» закIэкIэ еджагъ. Урысые движениеу «Юнармия» зыфилорэм хэтыгъ. Москва щыкIогъэ дзэ-спортивнэ зэнэкъокъум хэлэжъагъ, нэмыкI гъэхъагъэхэри илэх.

Юлия Масел Кошхъэблэ районим ит псэупIэу Вольнэм дэт гурыт еджапIэу N 9-р кыуухыгъ. УрысыбзэмкIэ ащ балли 100, литературэмкIэ балл 91-рэ кыхыгъ. «Живая классика» зыфилорэм муниципальнэ учу-гъо текIоныгъэ къышшыхыгъ. Урысыбзэр нахъ игъэкIотыгъэу зэригъэшIэнэу филологиемкIэ факультетим чIэхъанэу фай.

Алена Кононов Мыекьуапэ дэт лицееу N 8-р кыуухыгъ. Профильнэ хысапымкIэ балли 100 кырихыгъ. Хысапыр ыкIи программированиер игъэкIотыгъэу зэригъэшIагъ. Республикэ естественнэ-хысап еджапIэм

ыкIи искусствэхэмкIэ еджапIэу N 6-м ишIэныгъэхэм ащыхыгъэхъуагъ. Лъэныкъо зэфэшхьафхэмкIэ гъэхъэгъэшIухэр илэх.

Къумпыл Джамбот Мыекьопэ гимназиу N 22-р кыуухыгъ. ИнджылызыбзэмкIэ балли 100 кыхыгъ. ИцIыкIугъом къыщегъэжъагъэу ишIэныгъэхэмкIэ илэгъухэм къахэщы. Гимназиу щызэригъэгъотыгъэ ишIэныгъэхэм ямызакоу, аужырэ ильэсиплым «Angloclub» зыфилорэ еджапIэм кIуагъэ. Инджылызыбзэр дэгъу дэдэу ешIэ, ащ нэмыкIэу спортым ишъыпкъэу пылъ, экономикэм ыкIи политикэм афэгъэхьыгъэр зэкIэ шIогъэшIэгъон.

Алла Абалонская станицэу Джаджэм дэт гурыт еджапIэу N 1-м щеджагъ. Общественнэ-ишIэныгъэхэм балли 100, тарихымкIэ балл 93-рэ, урысыбзэмкIэ балл 91-рэ кыхыгъ.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Сурэтхэр: Къралыгъо аттестационнэ къулыкъур, АР-м ишIэныгъэхэм ахэгъэхъогъэнымкIэ институт.

АР-м и Парламент

Юфшлэнхэр зынэсыгыэхэр зэрагыэльэгугь

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу Цэй Эдуардрэ Парламентым икомитетхэм ащыщхэм япащэхэр ягусэхэу блэкыгъэ тхьамафэм Теуцожь районым шылагъэх.

Поселкэу Лъэустэнхьаблэ ахэм ялофшлэн шырагъэжыагъ. «Къэлэ Лэрыфэгъу шылакэр гъэпсыгъэныр» зыфиорэ программэм къыщыдэлъытагъэу ащ псэуалъэхэр шагъэцэкъэжыкх, клэу шашых. Гушылэм пае, поселкэм иурамэу Пшызэ Лушъо реклохырэм, ыцлэри Набережная, зыгъэпсэфыплэ чыплэ шагъэпсы. Районым ыкли псэуплэ коим япащэхэм къызэралъагъэмклэ, ащ ипроект загъэхьа-зырым цыфхэм яшлюгъоныгъэхэр къыдалъытагъэх.

Клэлэцыхлэхэм апае джэгуплэ, кушъхьэфачъэхэм апае гъогухэр ащ шашых, тхысылэ чыплэхэр илэштых. Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатэу, псэуалъэр зышырэ хызмэтшлэпэу «Ресурс» зыфиорэм ипащэу Кыкл

Аслъан къызэриуагъэмклэ, шапхэхэр хэзыгъэ имылэу къыдэлъытэгъэнхэм ыналэ тет, плалъэхэм ашлюмыклэху аухышт.

Джащ фэдэу «Псэуплэр ыкли къэлэ шылакэр» зыфиорэ лъэпкъ проектым къыщыдэлъытагъэу фэтэрыбэу зэхэт унэу урамэу Лениным ыцлэ зыхырэ тетхэм ащыщхэм яцагу зэтырагъэпсыхьэ. Ащи Парламентым ипащэхэр шылагъэх. Шагум лъэсрыклэ гъогухэр фашыгъэх, тхысылэхэр, остыгъэхэр, нэмыклэу цыфэу унэхэм ачлэхэм ящыклэгъэштхэр шагъэуцугъэх. Джыри автомашинэхэм апае уцуплэхэмрэ клэлэцыхлэ джэгуплэхэмрэ шашыштых. Юфшлэнэу шагум шызэшлюахыштхэм пстэумкли сомэ миллиони 6,2-рэ апэлухьащт.

— *Поселкэм дэххэм Лэрыфэгъу шылакэ ялэным фытегъэпсыхьагъэу юфшлэнышхо шашлэ, — къылуагъ Владимир Нарожнэм.* — Ау ащ къыщыуцунхэу шытэп, джыри зэшлюхыгъэн фаербэ. Анахь шхьалэхэм ащыщ федеральнэ программэу «Псыкъабз» зыфиорэм поселкэр хэлэжъэнышлэ, псэу зэшлюштхэр къызэрэчлэщышт псэуалъэр шыгъэуцугъэныр.

Нэужым Владимир Нарожнэмрэ Цэй Эдуардрэ район

пащэхэр ягусэхэу лэжыгъэр зышылуахыжырэ хызмэтшлэпэхэм ащыщхэр къахлукъагъэх. Мы муниципальнэ образованием ичлыгулэжхэм зэкълэмкли бжыхъэсэ хъэ гектар 1248-рэ апхыгъагъ, ар луахыжыгъах. Парламентым итхьаматэхэр къызэрэшагъэгъозагъэхэмклэ, ащ изы гектар, гурытымклэ лъытагъэу, центнер 37,1-рэ къырахыгъ, тонн 4634-рэ къаугъоижыгъ.

Коцым гектар 11356-рэ рагъэубытыгъагъ. Ар мы мафэ-

хэм етлупшыгъэу луахыжы, зым гурытымклэ центнер 35,5-рэ къырахы. Гъатхэу клуагъэр зэрэчылагъэм, оялэу зэрэщытыгъэм ягъэ къэклуагъ.

Теуцожь районым цумпэ къэгъэкыным зыщешлюмбгъу, чыгхатэу шагъэтхысхьагъэхэм шахагъахь. Ащ фэшл чыгхатэхэм апыл хызмэтшлэпэу «Мылэрыс» зыфиорэм ипащэу Лыилэплэ Ибрахимэрэ цумпэ зэфэшхьафхэр, дэжыехэр къызшагъэкыхэрэу «Сады Адыгеи» зыфиорэм игъэцэкълэкло пащэу Людмила Цулаевамрэ ахэр алулэгъагъэх.

Мылэрысэ ыкли къужь лъэпкъ зэфэшхьафхэр, черешнер, дэжыехэр зыхэт чыгхатэхэр, голубикэ, ежевикэ, нэмыкл цумпэхэр зытет хъасэхэр, питомникэу гъэтхысхьахэр къызшагъэкыхэрэр зэрагыэльэгугъэх. Ахэм гектар 500-м ехъу мы хызмэтшлэпэу арагъэубытыгъ. Уахътэм къыздихыгъэ шылкэхэр агъэфедэхэзэ ахэм яшлүшлэх, псы аклагъахь, уц шлюхэм, хъэцлэ-плацлэхэм ащашхумэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр: АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэр.

Миллион 11 апэлуагъэхьащт

Мыекъопэ къэлэ лэзаплэм икьутамэу урамэу Чкаловым тетыр псауныгъэм икьэхуьмэн къыхиубытэрэ псэуалъэхэм ягъэкълэжынклэ программэм къызэрэдилъытэрэм тетэу агъэцэкълэжышт.

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икьэхуьмэнклэ и Министерствэ къызэрэщытэгъэмклэ, 2024-рэ илъэсым юфшлэнхэр зэшлюахынхэу рахъухьагъ. Ау ипалъэм къыпэу ахэр аублэнхэ алъэкыгъ.

Шъугу къэтэгъэкыжы: мы аужырэ лъэхъаным республикэм псауныгъэм икьэхуьмэн фытегъэпсыхьэгъэ псэуалъэхэм ягъэкълэжынклэ юфшхо шызэшлюахыгъ. Учреждениябхэр агъэцэкълэжыгъэх, клэу симэдждэхэр, лэзаплэхэр, фельдшер-мамыку пунктхэр, врач амбулаториэхэр ашыгъэх. Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным, УФ-м и Прави-

тельствэ, партией «Единэ Россием» ялэпылэгъу хэлъэу а юфшлэныр лъагъэклуатэ.

Гушылэм пае, псэуплэу Каменномостскэм лэзаплэр зычлэт унэр шагъэцэкълэжыгъ, къалэу Мыекъуапэ клэу шашыгъ, Кошхьэблэ районым ит псэуплэу Дружбэмрэ Теуцожь районым икьуаджэу Джэджэхаблэрэ врач амбулаториитлэ ащатлупшыгъ. 2024-рэ илъэсым Гавердовскэм фельдшер-мамыку лэзаплэу дэтыгъэр жьы зэрэхуьгъэм къыхэкълэу врач амбулаторияклэ шагъэпсышт, псэуплэу Инэм клэлэцыхлэхэмрэ зыныбж хэкълотагъэхэмрэ апае лэзаплэклэ шашы.

Хэбзэнчъэу къызлэкълэжыгъэхьагъ

Социальнэ ахьщэ лэпылэгъур къызэрэзылэкълэжыгъэхьагъэм, бюджет ахьщэр зэритыгъугъэм афэшл Адыгэ Республикэм шыпсэурэ хульфыгъэм уголовнэ юфэу къыфызэшлюахыгъэмклэ унашъом клуачлэ илэ хуьгъ.

Шынэгъончъэнымклэ Федеральнэ къулыкъум илофшлэхэм зэрагъэунэфыгъэмклэ, Ю. Р. Чэужьым страховой ахьщэ лэпылэгъур къахыным фэшл Урысые Федерацием пенсиехэмклэ ыкли социальнэ страхованиемклэ и Фонд Адыгэ Республикэмклэ икьутамэ сэкъатныгъэ зэрилэмклэ документ нэпцлхэр рихыплэхьагъ. Хэбзэнчъэу сомэ мин 680-м ехъу къызлэкълэжыгъэхьагъ.

Шынэгъончъэнымклэ Федеральнэ къулыкъум къыгъэхьа-зырыгъэ материалхэр лэубы-

тыплэ къызыфишыхэзэ, АР-м хэгъэу клоцл юфхэмклэ и Министерствэ иследственнэ гъэлорышлэпэу оперативнэ-лэхьон юфхьабзэхэр зэрехьагъэх. Ащ икълуххэм атетэу къэлэ гъэпсыклэ зилэ поселкэу Яблоневскэм щыщ хульфыгъэу илъэс 38-рэ зыныбжым бзэдждэшагъэ зэрэзэрехьагъэм фэшл Урысыем и Уголовнэ кодекс ия 159.2-рэ статья ия 3-рэ лэхь диштэу уголовнэ юф къыфызэшлюахыгъ.

Мыекъопэ къэлэ хыкумым Ю. Р. Чэужьым лажъэ илэу

ылытагъ, Урысыем и Уголовнэ кодекс ия 159.2-рэ статья ия 3-рэ лэхь диштэу илъэси 2 хьапс тырильхьагъ.

Ащ нэмыклэу Адыгэ Республикэм ипрокуратурэ идаоу Ю. Р. Чэужьым хэбзэнчъэу къызлэкълэжыгъэхьагъэ ахьщэм къегъэгъэзэжыгъэным фэгъэхыгъэми къыдырагъэштагъ.

Шынэгъончъэнымклэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ Республикэмклэ и Гъэлорышлэпэу ипресс-къулыкъу

Цыфыр ыкIи культурэр

Итeплъи, илофшIагъи зэдештэ

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ильэси 100 Iэпэ-цыпэм лыкIахъэу (1925-рэ ильэсым зэхашагъ) лъэпкъым икультурэ еухъумэ, зэрегъашIэ, зэрегъэкIу ыкIи адыгэхэм ятарихъ культурэ зышIогъэшIэгъонхэм, уасэ фэзышIыхэрэм арегъашIэ.

9 — 10 сыныбжъэу) ащ фэдэ джэгущохэр зэрэслъэгъугъэхэр. Пчэгущохэр игъэкIотыгъэу, лышIу хъакIэхэр пщынэо джэгукIом изыбгъу щытхэу, лъэкIом инахъыжхэр ахэм апэчынатIэхэу, етIанэ адыгэ унэ кIыхъэ къамылышхъэхэу, лъэгущыр къы-зэкIокIыштыгъэ Iупэм джэгум къащэгъэ е къэкIогъэ пшъэшъэ ныбжыкIэ зидэкIогъухэр, зым нахъи зыр нахъ дахэу, шызэ-пэлутхэу, ахэм акIыбкIэ ныбжэ илэ бзылфыгъэхэр дэтхэу,

нэчIэдзэ IэплъэкIхэр, джэгущо сурэт техыгъэхэр ащыолъэгъух. Плъэгъурэм зыдэмышIэжъэу узIэпещэ, гур егъэшIу, уилъэпкъ нахъ уегъашIэ, пэблагъэ уешIы, Музей IофышIэ хъупхъэхэм ашIолофэу мы этнографии пкъы-гъохэр къагъотых, къатхыхъэх, анахъ уасэ зилэ экспонатэу алытэхэрэр, а зэкIэ фонд шъхъалэм рагъэкIу; етIанэ, зы-щищыкIагъэм, лъэпкъ искусствэр зыфэдагъэр къыриIотыкIэу, экспозициер агъэпсы. Музейхэр

Лъэпкъ искусствэр зылэтыгъэ къамылэпщэ ыкIи шыкIэпщынэо цIэрылоу щылагъэхэр — КIыкI Аслъанбэч, КIыкI Тембот, Тэзэ Лъэустэнбый, ЛъэцэрыкIо Хъарун, пщынэошхоу Былымыхъэ (ХъажъунэкIо) Пагор, Аульэ Олэгъэй, Шагудж Махъмуд, Мыхъамыджэнэ Хъарис, Тем-зэкIо Алий, Хъуадэ Мэдин, джырэ тилъэханкIэ — РСФСР-м изаслуженнэу, АР-м инароднэ артистэу ЛъэцэрыкIо Ким, АР-м инароднэ артистэу ГъонэжыкIо Аскэр ыкIи джэгукIо-пхъэкIычэо Iэлэласэхэу лъэпкъым зыцIэ къыханэгъэхэр экспозициеу адыгэ пщынэм фэгъэхыгъэм къышагъэлагъох.

Сэ мы экспозициеу адыгэ пщынэм фэгъэхыгъэм сызэри-гъэгущагъэмкIэ, ар апэрэу зылъэгъухэрэм сыда зэхашIэрэр? Мария Демченкэр пенсием щыл, Краснодар краим къыкIыгъ, зыплъыхъакIу:

— Сэ Адыгеим ичIыопс лъэ-шэу сыгу рехъы, мэфэ заулэрэ сыщылэщт, музейхэр сикIасэх, шъуиреспубликэ ыкIи мы Лъэпкъ музей баих ыкIи дахэх, дэгъух. Анахъэу пщынэм ехы-лIэгъэ экспозициер сипхъорэлъф пшъэшъэжъыи сэри лъэшэу тыгу рыхъыгъ. Орэдыр, музыкэр лъэшэу сикIасэх, сэ сыкъэзэкъ, тянэ-тятэхэм, тянэжъ-тятэжъхэм ящылэклэгъэр лъэшэу сыгу къы-гъэкIыжыгъ мы слъэгъугъэм, фэбэгъэ-лэшугъэ къысхильхъагъ, музей IофышIэхэм ыкIи культурэмкIэ Iэшъхъэтэтхэм «тхъа-шъуегъэпсэу» ин ятэлэ.

Музеим залпыхъэу Iэтахъохэри чIэтыгъэх. Ахэм музыкэм зыфэзыгъасэхэрэр ахэтыгъ, экспозициер агу зэрэрихыгъэр мыгъуашъэу, зIэпахызэ, ахэмкIэ зыгорэхэр къалоштыгъ.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей зэрилъэкIэу, тыхэгъэгущоу Урысыем щызэдэпсэурэ цIыф лъэпкъыбэр нахъ зэрэ-шIэнхэмкIэ ыкIи зэлэблагъэ шIыгъэнхэмкIэ Iофышхо ешIэ.

МАМЫРЫКЪО Нурит.

Аульэ Олэгъэй.

Джырэ мафэхэм музеир уна-кIэу 1993-рэ ильэсым зычIэ-хъажыгъэм джыри зырагъэу-шомбгъоу, гъэлъэгъопIэ унэ-шохэр къыпашIыхъагъэу щэ-лажъэ. Музеим ипашэр Джыгунэ Фатим, ащ наукэмкIэ игуадзэр Шэуджэн Налмас. Музей экс-позициехэм хэпшыкIэу ахэ-хъуагъ. Революцием ыпэкIэ адыгэхэр зэрэщылагъэм имы-закъоу, Адыгеим ичIыопс ижъ-ижыжыым изытетыгъэр къэзы-ушыхъатырэ мыжъошхо лъэпкъ-хэри, апэрэ псэ зыпыт лъэпкъ-хэр къызэрэхъугъэхэри, апэрэ цIыфым иуцупIи, нэмыкI архео-логии чIыплэхэу тарихъ лъэпсэ куу дэдэ зилэхэри, Адыгеим икIэкIырэ лъэпкъхэр зыфэдэхэ-ри, ипсэушхъэхэм ядунай гъэ-шIэгъони, щылэклэжым имэкъэ-гъэлу революционер зыфэдагъэри, апэрэ адыгэ революционерхэу, къэкIотэрэ щылэклэжым блыпкъ пытэ фэхъугъэхэу Хъахъурэтэ Шыхъанчэрые, Шэуджэн Мосэ, Бэрэкъэе Зула, шIэныгъэ гъогум лъэпкъыр тещэгъэным мыпшъы-жъэу дэлэжыагъэхэу Сыхъу Сэ-фэрбий, Хъуажъ Мыхъамодэ, нэмыкIхэми ащ нэлуасэ уащы-фэхъу. Адыгэ лъэпкъым непэрэ мафэхэм къанэсыным пае гъогу къурпэн хылыгъэу къызэпчыгъэр — граждан заор, Хэгъэгъу зо-шхор, СССР-щыгъэр пыижъ техакIом къылэпыхыжыгъэным пае зышъхъамысыжыгъэ дзэ-пашэхэм, дзэкIолIхэм, народэу афимыкIыкIыгъэм ягъэхъагъэхэр къыщиIотыкIыгъэх. Сыд фэдэрэ

лъэхъани тикъэралыгъошхо щы-зэдэпсэурэ цIыф лъэпкъхэр зэгурьIохэу, зэдэлажъэхэу, Хэгъэгум паемэ, зэрэзафэхэр, зэрэпсэемыблэжхэр, ягущоны-гъэ-зэкъотныгъэ ТекIоныгъэшхор къызэрэкIэклугагъэр, тицIыфхэр сыдигъуи алэ зэкIэдзагъэу, сыд-рэ Iофи гуетыныгъэ фыряIэу зэрэщылэхэм щылэклэ тынчыр, мамырныгъэр къызэрэкIэклуга-гъэр, Урысыер, ащ щыпсэурэ цIыф лъэпкъхэр мэфэ гупсэф-хэм къызэрафэклэжышIтхэм цыхъэ фэозыгъэшIырэ къэгъэ-лъэгъонхэр, патриотическэ Iоф-тхъэбзэ зэфэшъхъафхэр Лъэпкъ музеим бэу щызэхашэх. Уасэ зилэ Iофышхохэм зэу ащыц лъэпкъ этнографием музеим цIыфыбэу къычIахъэхэрэр фэгъэнэлосэгъэнхэр, ащкIэ гъэ-загъэу экспозицие ушъэгъабэ щызэлухыгъ.

Непэ Лъэпкъ музеир — куль-турэ Гупчэ шъхъал, шIэныгъабэр зыщызэлугъэклагъ, адыгэм ита-рихъ илотагIу.

«Адыгэ пщынэ IэпэпшыкIутир»

Джары цIэу илэр музеим эт-нографическэ экспозицие инэу къыщызэлухыгъэм.

Пщынэошхо цIэрылохэр, адыгэ джэгущо хъарым илотагIор, пшъэ-шъэ къэшъуагъэхэу чынэм фэдэу къашъохэрэр зымылэгъугъэр бэ зыханыгъэр. Сэ синасып къыхыгъэ сицIыкIугъом (ильэси

ЛъэцэрыкIо
Ким

абгукIи щытхэу пшъашъэхэр аухъумэхэу... «Уай-уай!» язы-гъэлуагъэхэу, адыгэ дунаим щыцIэрыло пщынэошхоу Аульэ Олэгъэй ыкIи сятэшыим иджэгущо зыгъэдэжугъэ Мыхъамы-джэнэ Хъарисэ япщынэ гъэ-бзэрабзэкIэ джыри сынэгъу кIэтых.

Музей экспозицием къы-фэбгъэзэжъэмэ, апч хъэгъэ зэт-этхэм адыгэ пщынэ зэфэ-шъхъафхэр, ахэр зыгъэхэм ясурэтхэр, пхъэкIычхэр, пщы-

зикIэсэ цIыф лъэпкъ зэфэшъ-хъафхэм ащышхэр мы къэгъэ-лъэгъоным лъэшэу къызыфещэх, адыгэ лъэпкъым игущIогъо инэу, ихъяр Iэтыгъоу джэгум, лъэпкъ мэкъэмэ Iэмэ-псымэу ялагъэхэр — къамылыр, шыкIэпщынэр, пщынэ IэпэпшыкIутир, «аккор-деон» ыкIи «баян» зыфэпIощ-хэри зэлэшIэтхэу, блэкIыгъэ чыжъэри, тыгуасэри, непэри нэм къыкIагъэуцоу гъэпсыгъэх, тетхэгъабэу ялэхэми адыгэ культурэр къыпфаупкIэпкIы.

Атлетикэ псынклэр

Дышъэ медалитIурэ зы тыжбынрэ кьахьыгь

Урысыем ипервенствэу ильэс 18 — 20 зыныбжь спортсменхэр зыхэлэжьагъэхэр Екатеринбург щыкIуагь.

Адыгеим испортсменхэу атлетикэ псынклэм пылхэм дышъэ медали 2-рэ зы тыжбын медалерэ ащ кьыщахьыгь. Олимпиадэхэм ахэлэжьэштхэр зыцагъэхьазырырэ спорт еджапIэу N 1-м испортсмени 5 Адыгеим ыцIэкIэ мы зэнэкьокьум хэлэжьагь.

Владислав Подзвездовым дышъэ медали 2, Александр Урицкэм тыжбын медалы мы зэнэкьокьум кьыщахьыгь. Подзвездовыр спорт лъапкьитIумкIи — метрэ 800-мрэ ыкIи метрэ 1500-мрэ якъэчынкIэ атекIуагь. Такьикрэ нэгъэулIэпIэгъу 48-кIэ ащ метрэ 800-р, такьикIи 3-рэ нэгъэулIэпIэгъу 44-кIэ метрэ 1500-р ащ кьычъыгъэх.

— Зэнэкьокьум ыпэкIэ трене-

рыр кьысэлъэлуагь кьызыхьугъэ мафэмкIэ шIухьафтын фэсшIынэу — кьэчъэным сыщатекIонэу. Ащ илъэлу фэзгъэцакIэзэ, кIуачIэу силэр есхьыли, слъакьуи, сIи зэрэфыкьогъагъэхэм емылътыгъэу зэрэфэлъэкIэу сыкъэчъагь, — кьытфилотагь Владислав.

Александр Урицкэми трене-рыр ыгъэгущIуагь. Пэрыохъухэр зэпичызэ, метрэ 3000-р ащ псынклэу кьычъыгь. Чувашскэ Республикэм кьикIыгъэ Александр Алексеевым мы лъэныкьом апэрэ чыплэр щIуобытыгь. Александр Урицкэм такьикIи 9-рэ нэгъэулIэпIэгъуи 9-рэ ащ тыригъэкIодагь ыкIи я 2-рэ чыплэр кьыдихыгь. Спортсмени-тIури зыгъасэрэр Евгений Ха-

бибулиныр ары. Адыгэ Республикэми, Краснодар крайми ацIэкIэ ахэр мы зэнэкьокьум хэлэжьагъэх.

Даниил Субботиным я 4-рэ, Роберт Раджабовым — я 16-рэ,

Екатерина Анохинам — я 16-рэ чыплэхэр кьахьыгъэх. Очко 91-рэ изыгъэкьугъэ Адыгеир я 2-рэ лигэм хэт. Урысыем ишъольыр 19 зыхэхьэрэ лигэм республикэ апэрэ чыплэр щIылыгь.

ШъунаIэ тешъудз

ЛэжьэкIо купхэм яспартакиад

Спорт Iофтхьэбзэ анахь дэгъухэу гъемафэрэ Мыекъуапэ щызэхашэхэрэм ар зэу ащыщ. Спартакиадэр бэдзэогум и

22-м рагъэжьэшт. Спорт лъапкIи 5-мкIэ — волейболымкIэ, есынымкIэ, щэрыонымкIэ, шахматхэмкIэ, дартсымкIэ кь-

лайнугъэу ялэр кьагъэлъэгъошт. ЛэжьэкIо коллективхэр зэкIэ мы спартакиадэм кьыхэлэжьээнхэу, амалэу ялэр аушэтынэу за-

Мыекъуапэ илэжьэкIо купхэм яспартакиадэ хэлэжьэ зышIоигъохэм ялэлу тхылхэр аштэхэу рагъэжьагь.

фэтэгъазэ. Къэбархэр нахь игъэкIотыгъэу кьызIэкIэзгъахьэ зышIоигъохэм Iофтхьэбзэр зэхэзыщэрэм — Мыекъуапэ испорткомитет зыфагъэзэн алъэкIышт. Бэдзэогум и 20-м нэс лъэлу тхылхэр аштэштых. Физкультурным и Мафэ — шышъхьэлум и 12-м Iофтхьэбзэр аухышт.

Зэхэзыщагъэр ыкIи кьыдзыгъэкIырэ:
АР-м лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьаIихьэрэ А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипгъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатыхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цIыкIунэу щытэп. Мы шапхьэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожьых.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зышаушыхьатыгъэр:
УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиокуьэтынхэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
4366
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1129

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
ЗышыхьIэтхэгъэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
МэшлIэкьо С. А.

Редактор шъхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэжIыжь зыхьырэ секретарыр
ЖакIэмыкьо А. З.